

Lezen: Filippenzen 2:12-18 (BGT)

Slide   **Wat is geloven (6) – genade, wonder**

Lieve mensen,

Afgelopen maandag speelde Oranje gelijk tegen die Mannschaft. En de vraag die bij mij bleef hangen is: was dat nou geluk? Of hebben onze jongens dat zelf afgedwongen? Natuurlijk klonken er woorden als: we bleven er in geloven, we bleven er voor gaan, we waren vastberaden, we hebben doorgezet. Maar dat hoeft geen garantie te zijn. Er zijn heel wat teams die dat ook doen en toch verliezen.

Ik was net begonnen met de voorbereiding van deze preek. Over geloven als een wonder. Heel wat mensen hebben dat gekozen uit de mogelijkheden. Geloven als genade. Het moet je gegeven worden. Maar is het dan een kwestie van geluk? Kun je er dan helemaal geen invloed op uitoefenen? Helpt het als je er in blijft geloven, dat het ooit nog eens komt. Dat je er voor blijft gaan? Dat je vastberaden doorzet? Maar wat is de garantie dan dat jij, of iemand van wie je houdt, uiteindelijk toch gaat geloven? Er zijn heel wat doorzetters die toch afhaken.

...

Slide   **Waar komt het geloof vandaan?**

Dat is een vraag die 400 jaar geleden heel Nederland in de ban hield. En de meningen lagen minstens zo ver uit elkaar als in de discussie over Zwarte Piet. Er werd een nationale synode belegd. Door de overheid! Want ze wilden duidelijkheid hebben over die vraag. Waar komt geloof vandaan?

Aan de ene kant had je de remonstranten. Die zeiden: geloven, dat doe je zelf. Jij kiest en God geeft jou vervolgens genade. Als jij kiest, dan word je gered.

Aan de andere kant had je de contra-remonstranten. Die zeiden: God kiest eerst. Sterker nog: God heeft al lang geleden gekozen. Uitverkiezing. En dan krijg je de genade dat je gaat geloven. Dat heb je niet zelf in de hand. Je hebt geen vrije wil.

Dat is een spannende discussie. Nog steeds. Laat ik het hier eens even peilen.

Slide   plaatje 2 uitersten: geloven is... zelf kiezen, of: je wordt gekozen

Stemmen

Weet je, eigenlijk is het niet eerlijk. Zo'n stemming. Waar je hier over praat, dat zijn tere dingen. Geloven, kiezen, gekozen worden. En ook te grote dingen. God die kiest vóór de schepping? God blijft God. Boven de tijd, buiten de tijd. Wat voor momentum was dat dan? Onnavolgbaar groot is hij. En hoe mijn keuze daar dan in past? Ik heb geen idee. Ik heb toch de indruk dat ik ook zelf iets in te brengen heb. Een vrije keuze. Tegelijk zie ik hoe wonderlijk het is als je gaat geloven. En we ervaren allemaal dat het niet te vatten is. Als je bijvoorbeeld iemand heel graag het geloof wil geven. Je kinderen. Mensen van wie je houdt. Dat werkt niet zo. Daar is toch iets mystieks bij.

Van een wijze broeder in Nieuwerkerk leerde ik dit:

Slide   plaatje van een man aan 2 touwen

Als mens hou je je vast aan twee touwen. Dat ene touw is Gods keuze. Hij kiest voor jou. En dan ga je geloven. Het andere touw is jouw eigen keuze. Jij moet zelf kiezen voor God. Anders heb je geen geloof.

Slide   plaatje van een man aan 1 touw

In de discussie gebeurde het dat mensen aan één van de twee touwen gingen hangen. Ze kwamen tegenover elkaar te staan. Of: het is volop Gods keuze. Of: het is helemaal je eigen keuze. En natuurlijk gebruikten ze daar best veel woorden voor met allerlei nuances. Maar het was toch vaak het één of het ander.

Maar wat ze zich niet realiseerden is dit:

Slide   plaatje van een touw om een katrol

Het is één touw. En als je dus één van beiden loslaat. Dan pleur je naar beneden. Dan houdt jouw redenering geen stand.

Je hangt dus met twee handen een één touw. En dat ene touw dat is dus 100% Gods keuze. En tegelijk 100% jouw keuze. Het is dus niet fifty-fifty. Het grijpt in elkaar, het hoort bij elkaar, het zit in elkaar vast en verweven. Jouw keuze en Gods keuze. Het is één ding.

Dat zie je ook in de tekst die we lazen. Paulus spreekt daar heel raadselachtig.

Slide   Filippenzen 2: ¹²Beste vrienden, jullie zijn altijd gehoorzaam geweest. Blijf dan ook steeds je best doen om gered te worden. Doe dat met eerbied en respect voor God. En doe dat niet alleen als ik bij jullie kom, maar juist ook nu ik niet bij jullie ben! ¹³God zelf zorgt ervoor dat jullie dat willen en kunnen. Zo goed is God voor jullie.

Kijk, dat is niet logisch. Het staat er vlak na elkaar: blijf je best doen om gered te worden. En: God zelf zorgt er voor dat jullie dat willen en kunnen. Zorg er voor want God zorgt er voor, zo staat er eigenlijk. En dat is voor ons menselijk brein te groot. Want wie doet dat nou, geloven? Doet God dat in jou? Ja! Doe jij het zelf? Ook ja! Dit gaat boven mijn pet.

Dus het wordt je gegeven. En je moet er voor kiezen.

Het rotte is: er is geen garantie. Het is niet zo dat je, op z'n Amerikaans, een paar stappen volgt. En als je dat dan maar netjes doet, dan kom je tot geloof. Het is niet maakbaar. Want nogmaals, ik ken genoeg mensen die wel willen geloven, maar toch niet kunnen. Die het écht willen, maar die het toch niet gegeven wordt.

Tegelijk doet God wel beloften. Jezus zegt: wie zoekt zal vinden. God zegt dat hij zich zal laten vinden door wie hem ernstig zoeken. Er wordt ook gezegd dat je nooit tevergeefs om de Geest zal bidden.

Geen stappenplan dus, maar wel beloften. En hoop. Het is als met afgelopen maandag. Er ging een briefje het veld in. Virgil naar voren. De tactiek aanpassen om de kans zo groot mogelijk te maken dat je alsnog scoort. Is dat een garantie? Nee. Maar je vergroot de kans wel.

Een meer bijbels beeld: denk aan Elia op de Karmel. Dat is een bijzonder verhaal: Elia is een profeet van God. En hij heeft ruzie met de profeten van een afgod, Baäl genaamd. En hij daagt ze uit. Beiden maken ze een altaar. En dan moet de godheid die ze aanbidden vuur uit de hemel geven. Om het offer aan te steken. Wat moet Elia doen? Het enige wat Elia kan doen, is het hout schikken. Het vuur moet van God komen. Maar je kunt wel het hout goed leggen.

Nou, er zitten aan dat verhaal nog heel veel andere factoren. Maar dit beeld ff vasthouden. Hoe schik je het hout? Hoe maak je de kans groot dat Gods vuur in jou ontvlamt?

Slide   Hoe schik je het hout?

Nou, één ding noemt Paulus al in onze tekst. Kijk: *jullie zijn gehoorzaam geweest. Blijf dan ook je best doen om gered te worden.* Gehoorzaamheid is dus alvast één belangrijk ding. In een eerdere preek in deze serie heb ik dat ook gezegd. Doen! Geloven is doen. Doen is een ingang tot God. Ga je naaste maar liefhebben als jezelf. Probeer trouw te bidden en te luisteren naar de Bijbel. In de Dordtse Leerregels (opgesteld op die eerder genoemde synode) staat: je moet de genademiddelen gebruiken.

God werkt via bepaalde kanalen. De Bijbel. Maar ook: doop en avondmaal. En ook: de gemeente. Gesprekken met elkaar. Dus als je je in die omgeving begeeft. Dan is de kans dat je gaat geloven groter. Geen stappenplan, geen garantie. Maar dat is wel: het hout schikken.

Een ander ding is: als je dan een kerk zoekt, zoek dan een kerk waar Jezus centraal staat. God laat namelijk het duidelijkst zien wie hij is in Jezus Christus. Ook het overtuigendst. Heel wat mensen hebben veel vragen bij God. Maar wat Jezus zegt. En vooral ook wat hij doet. Welke houding hij heeft. Ja, dat komt zo dichtbij. Hij laat je niet los. Als je, via de verhalen en de rituelen, met hem in aanraking komt. Via de gesprekken en de dienstbaarheid Jezus tegenkomt in de ander. Dan vergroot je de kans. En nogmaals: geen garantie. Bij Jezus liepen de mensen ook weg. Maar dat is wel hoe je het hout schikt.

Nog een middel dat de Heer ons geeft: bidden. Zelf bidden als je graag wilt geloven. Ook al heb je soms het idee dat er helemaal niemand luistert. Maar ook een oproep aan de omgeving van zoekers: bidt. Bid voor je kind, voor je buurman, je vriend of vriendin, je geliefde. Bid om de Geest. Dat hij of zij het mag gaan zien. Dat geeft geen garantie. Maar zo schik je het hout.

En tenslotte: volg de voorbeelden. Vandaag is het eeuwigheidszondag. We noemen straks vijf namen. Vijf mensen die ons voorgingen. In geloof. Maar ook in vragen, in zekerheid en zoeken, in vertrouwen en wanhoop. Wat heb ik veel geleerd van gesprekken met Jannie, Arie en zr. Van der Horst. Van hoe zij in het leven stonden. Hoe zij omgingen met de naderende dood. Hoe zij gelovig hun weg gingen. Ook door dat soort gesprekken schik je het hout.

...

Ik ga afsluiten. Geloven is een wonder. Ja! En pure genade. Tegelijk is het niet zo dat je helemaal overgeleverd bent. Je hebt een heleboel briefjes gekregen, waarin je de tactiek kunt lezen. Het is

geen stappenplan met gegarandeerd succes. Maar ik ken onze God wel als een gunnende God. Die heel graag wil dat iedereen tot geloof komt. Dat maakt mij hoopvol. En dus schik ik het hout. Voor mezelf, steeds opnieuw. En voor alle mensen die ik op mijn pad tegenkom. En dan laat ik het aan God. Die ik mateloos vertrouw.

Amen